

efficitur tunc
Animalia furiosa
et rabida;

cella non habetur ab aliquo animal ordinati
regimen vite eo q non potest va sensu facis formus
et intentionibus sedm q oportet et tunc efficitur
intra animalia furiosa et rabida. hec igitur
sunt que prohibere volumus de istis virtutibus
et modo prolixius determinabimus de vnaqz
istorum et primo de sensu communi. **Capitulum
de eo quod sensu communi nos sentiam?
videre et audire et sedm alios operari.**

Videmus igitur q quia nos sentiam?
quia videmus quando videmus et sen-
tiamus oportet q virtus qua hoc sen-
tiam? sit aliqua virtus anime sensibili-
lis. Quocumque igitur virtus visus sit illa virtus?
qua videmus nos videre aut altera a visu. Si
nihil autem queratur de virtute qua sentiam?
nos audire et olfacere et sic de alijs virtutibus fiat
hoc per sensum proprium cuius est operatio illa
aut per aliquam aliam virtutem. Si autem
datur q sensus quo sentiamus nos videre quan-
do videt non sit alter a visu tunc oportet q ille
sensus sit visus eo q illo videmus nos videre;
et oportet q ille etiam sit coloris qui subicitur vi-
su; quia non videmus nos videre nisi per ha-
q videmus nos in visu speciem coloris habere
et qui videt speciem coloris in visu videt colo-
rem. et ex hoc sequitur q duo sensus eiusdem
sunt subiecti sive obiecti. scilicet visus et ille quo vi-
demus nos videre quod est impossibile; quia
non multiplicatur proprium patientis ex eiusdem
speciei agente. Si autem datur q est idem vi-
sus quo videmus coloris et quo videmus nos vi-
dere coloris tunc visus est suspensus sicut ob-
iecti et tunc obiecti sit agens; sensus patientis;
sequeretur eundem sensum esse agens et patientis
quod iterum est impossibile. Si autem propter
hoc iterum diceretur q esset sensus alter tunc q
tamen de illo altero verum videat se videre an
non et si non tunc cognitio sui sensibilis est i-
certa comprehensio; quoniam quando videt nos
comprehendit se videre; tunc eadem ratione a-
lio sensu videt se videre sicut et in principio;
et tunc iterum de illo queratur et procedet hoc
in infinitum; aut oportet dicere q ille alius sit
suspensus iudex. cum autem eodem sensu videtur
se videre et videtur visibile; et hoc in primo
dicendum fieri eo q naturam nisi abundat su-
perflua sed explet opera sua per necessaria; ergo
relinquitur q eodem sensu videmus sensibilia
et videmus nos videre hoc tamen adhuc dubi-
tationem habet; constat enim ex premissis q
nihil est videre sedm actum nisi visu sentire co-
lorem sedm actum quoniam nos supra probavimus
q species obiecti quando est in sensu perficitur
sunt secunda perfectione que est agere; oportet
igitur ut videtur ex hoc sequi q videns se videre
nihil aliud sit nisi videns coloris; aut visum
habere coloris; et ita primum videns quo vide-

Si sensus quo sentiamus
nos videre q videt
se alter a visu et q
ille sensus sit visus;

oportet dicere q ille
alius sit suspensus
iudex;

Primum videns.

mus nos videre habebit colorem sicut et pupil-
la. primum autem videns dicimus quod sicut
oculo visum; illo enim videmus nos videre sicut
dicimus supra. Si autem hoc datur tunc sequi-
tur q quando videmus nos videre q videtur sit
color vel coloratum quod est valde inopinabile
Dicamus igitur soluentes hanc questionem q
manifestum est q non omnino est vni et vno
modo dicta sentire per visum et huius signum
quidem est; quia etiam quando videmus res
exterioris non videmus vno modo; nec vno
modo iudicamus per visum discernendo tene-
bras et lumen. et simpliciter possumus dicere q
visus sit diversorum sicut coloratum est aut obiecti
et est operationis aliter q obiecti; et tunc
non sequitur q videtur sit aliquid coloratum vel
color. **A**mplius autem soluentes inducitur
dubitationem aliquantulum possumus aliquo
modo concedere conclusionem q scilicet videre
videns sedm actum sit tamen coloratum licet
non sit simpliciter sit coloratum. Id enim quo sen-
tiamus est susceptivum sensibilis forme; et informa-
tur ea sed suscipit eam sine materia ut supra
dicimus. cuius signum est; quia etiam abiectibus
sensibilibus rebus a presentia sententiam adhuc
sunt sensus. scilicet forme sensibilis et fantasie quibus
sensibiliter operantur animalia quando magis
nancitur et rememorantur sicut supra diximus
actus sine pfectio rei que sentitur et sensus sedm
actum factus est vni; quia vna forma per
fectio est vni; sed alteri est esse eius in sen-
sibili et alteri in sensu; quia esse spirituale et in-
tentionale habet in sensu; materiale autem
et naturale habet in re sensata; hoc autem dico
de sensu et sensibili sedm actum acceptis; ut qua-
do accipitur sonus secundum actum et auditus se-
cundum actum; tunc enim in vni forme ac-
tu sunt sonans et auditus que forma est sonus
alterum esse habens in sonante et alteri in au-
ditu. Contingit enim aliquando q id quod ha-
bet auditu non audit sedm actum; et contingit
q id quod habet sonu in potentia non sonat se-
cundum actum; et tunc non sunt in vni forme
actu audiens et sonans; cum autem id quod
possibile est auditu operetur et actu aliter au-
diat; et cum id quod potest sonare actu aliter
sonat; tunc sedm actum audiens et sedm actum
sonans sunt simul in vna forma sedm actum; si
potest est in audiente vocatur auditus; et potest est
in sonante vocatur sonatio propter diversum esse
quod habet in auditu et sonante sicut dicimus.
et similiter est de visu et ceteris sensibus. sicut i-
gitur auditus est sonu quecumque pfectio secundum
auditum ita visus est coloris aliquo modo; propter
q videns se videre iudex est eius quod est actu co-
loris actum in visu. Est igitur determinatio questi-
onis huius tocus q videmus nos videre et senti-
mus nos audire et sedm quilibet sensu operari sen-

no omnino
vni et vno
modo di-
cta sentire
per visum

contingit
aliquando
quod habet
auditum non
audit sedm
actum

terminatio
loci quesi-
tionis

